

NOWINKI SZKOLNEJ RODZINKI

GAZETKA SZKOŁY PODSTAWOWEJ IM. ANDRZEJA STELMACHOWSKIEGO W STARYCH TROKACH

Gazetka dostępna na stronie internetowej szkoły:

<http://www.sentrakumok.lt>

Czerwiec, 2019 r. Nr. 4

W tym numerze między innymi:
AŁE SIĘ DZIAŁO...,
NASZE OSIĄGNIĘCIA
O NAS PISZĄ!!!
MOŁ KSIĄŻKOWY
PRZYRODA POTRAFI ZASKOCZYĆ
ZDROWIE NA TALERZU
WAKACYJNY QUIZ
BEZPIECZNE WAKACJE

AŁE SIĘ DZIAŁO...

WSPANIAŁE WARSZTATY DZIENNIKARSKIE I FANSTASTYCZNY POBYT W KORONIE

Grupa uczniów z Gimnazjum w Grzegorzewie, z Gimnazjum w Pogirach i ze Szkoły Podstawowej im. Andrzeja Stelmachowskiego w Starych Trokach wraz z

opiekunkami Teresą Bielak, Dianą Iwaszko, Lilią Żygo i Bożeną Ławrukiewicz w dniach 14 – 22 czerwca przebywała w Małopolsce....(czytaj dalej na str. 7)

PÓŁKOLONIE LETNIE W STARYCH TROKACH

W Szkole Podstawowej im. Andrzeja Stelmachowskiego w Starych Trokach w dniach 10-28 czerwca 2019 roku były organizowane półkolonie letnie w ramach projektu „Przygotowanie i realizacja półkolonii dla dzieci polskich na Litwie”. (czytaj dalej na str. 9)

ZAPUSTY 2019

„Góra pączków, za tą górą
tłuste placki z konfiturą,
za plackami misa chrustu,
bo to dzisiaj są zapusty“
(Władysław Broniewski)

5 marca w naszej szkole odbyły się Zapusty dla klas początkowych oraz grupy kształcenia przedszkolnego. Wszystkie dzieci, wraz z wychowawczyniami, szykowały maski zapustowe. Najmłodszy „zerówkowicz”, wraz z panią Haliną, wykonali tradycyjną Marzannę, która jest symbolem pożegnania zimy i powitania wiosny. Razem z panią przygotowali też placki drożdżowe, które bardzo im smakowały.

Każdy uczeń 1-4 klasy już od rana cieszył się i był dumny, że

przyniósł do szkoły pyszne smakołyki. Na wspólnym zapustowym stole tradycyjnie królowały placki z różnorodnymi dżemami.

W imieniu nauczycieli i administracji serdecznie

dziękuję rodzicom za przygotowanie dań zapustowych, za pyszne placki i słodkie dżemy!

Elwira Lavrukaitienė
nauczyciel klas początkowych

Halina Gryniiewicz
wychowawczyni kształcenia przedszkolnego

OBCHODY DNIA PRZYWRÓCENIA NIEPODLEGŁOŚCI LITWY

7 marca uczniowie klas 5-10 z nauczycielami i dyrekcją uczcili 29 rocznicę

przywrócenia niepodległości państwa. Uczestniczyli także maluchy z klas początkowych.

Impreza odbyła się w sali

sportowej. Uczniowie i grono pedagogiczne ustawiło się kołem. Łukasz (8 kl.), w asyście

Karoliny (7kl.) i Klaudii (8 kl.), wniósł flagę państwową.

Wszyscy obecni uroczyście odśpiewali

„Pieśń Narodową” Wincasa Kudirki, obecny hymn państwowy. Maksymiljan,

Tomasz, Daniel i Kamil z 10 klasy przypomnieli wydarzenia na Litwie z lat 1988 – 1990. Karolina z 8 klasy zadeklamowała inwokację z „Pana Tadeusza” Adama Mickiewicza, Ania z 5 klasy wiersz o Litwie w języku litewskim. Uczeń 8 klasy, Waldek przeczytał rozprawkę, dlaczego dobrze jest mieszkać w naszym kraju. Tomasz z 10 klasy zaznaczył, że mamy również swoją małą ojczyznę. To ziemia trocka oraz nasza szkoła. Szóstoklasistka Kornelia

wystąpiła z deklamacją wiersza o trockich jeziorach. Dziewczynki Karolina i Klaudia przeczytały wypracowania o szkole. Dyrektor pozdrowił uczestników uroczystości ze świętem. Żółto zielono czerwona flaga z rąk dyrektora została przekazana do rąk nauczycieli, później – uczniów. Każdy trzymając w rękach flagę Litwy, oddał hołd dla swojej Ojczyzny. Na zakończenie pani Lila z panią Elwirą zaśpiewały w duecie pieśń o ziemi trockiej „Troki, ach Troki”. Impreza kończyła się uroczystym wyprowadzeniem flagi państwowej.

Romuald Piotrowski
nauczyciel historii

“KOPCIUSZEK” W PAŁACU KULTURY W TROKACH

Z okazji Międzynarodowego Dnia Teatru 25 marca dzieci z grupy kształcenia przedszkolnego oraz uczniowie 1-6 klas mieli wyjazd do Pałacu Kultury w Trokach. Na scenie wystąpili aktorzy z Polskiego Studia Teatralnego w Wilnie. Dzieci obejrzały spektakl „Kopciuszek” na podstawie baśni Charlesa Perraulta w reżyserii pani Lilii Kiejzik.

„Kopciuszek” to najnowsza bajka Polskiego Studia

Teatralnego, w której za pomocą multimedialnych środków teatru łączy współczesność, lecz zachowuje klasyczne tematy tej wspaniałej bajki. Przedstawienie zostało odegrane w bardzo ciekawy sposób. Było to przedstawienie pełne wrażeń i emocji. Spektakl przemówił do dzieci, jak i do dorosłych. Elwira Lavrukaitienė

NIEZAPOMNIANY WYJAZD DO WARSZAWY – LEKCJA, POGŁĘBIAJĄCĄ WIEDZĘ O PATRONIE SZKOŁY – ANDRZEJU STELMACHOWSKIM

10 kwietnia 2019 roku stał się dla społeczności Szkoły Podstawowej im. Andrzeja Stelmachowskiego w Starych Trokach dniem знамениym. Tego bowiem dnia, delegacja uczniów i nauczycieli na czele z dyrektorem szkoły Romualdem Grzybowskim, na zaproszenie kancelarii Senatu Rzeczypospolitej Polskiej udała się do Warszawy.

Powód wyjazdu był niezwykle ważny. 11 kwietnia – w 10. rocznicę śmierci Profesora Andrzeja Stelmachowskiego odbyło się otwarcie wystawy poświęconej Patronowi naszej

szkoły, jego życiu, pracy zawodowej oraz działalności na rzecz Polonii. Otwarcia wystawy dokonał Marszałek Senatu Stanisław Karczewski. Listy do uczestników знамениego spotkania wystosował Marszałek Sejmu Marek Kuchciński oraz prezes Prawa i Sprawiedliwości Jarosław Kaczyński. W przemówieniach dostojnych osób i listach niejednokrotnie powtarzały się słowa – Wielki Patriota, sprawiedliwy, wierny zasadom chrześcijańskim, pracowity, wierny danemu słowu. Był nad wyraz uczciwym i sprawiedliwym człowiekiem, który zawsze kierował się interesem społecznym

Andrzeja Stelmachowskiego wspominała Alicja Grześkowiak, marszałek Senatu

w latach 1997-2001. Senator Janina Sagatowska, przewodnicząca senackiej Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą, Maciej Łopiński, który pracował w Kancelarii

Prezydenta Lecha Kaczyńskiego, książdz prof. Roman Dzwonkowski, który współpracował z profesorem we „Wspólnocie Polskiej”, obecny prezes „Wspólnoty Polskiej” Dariusz Bonisławski, syn Andrzeja Stelmachowskiego Stanisław. Andrzej Stelmachowski w różnych okresach swego życia pełnił wiele funkcji: w 1980 roku był doradcą Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego w Stoczni Gdańskiej. W latach 1982 – 1985 przewodniczył Komitetowi Organizacyjnemu Kościelnej Fundacji na rzecz Rolnictwa. W latach 1987 -1990 był prezesem warszawskiego Klubu Inteligencji Katolickiej. Od lutego 1990 roku do 11 maja 2008 roku był inicjatorem założenia i pierwszym prezesem Stowarzyszenia „Wspólnota Polska“, którego celem jest umocnienie więzi osób polskiego pochodzenia i Polaków mieszkających za granicą oraz niesienie pomocy w zaspokajaniu potrzeb rodaków rozsianych po świecie. Pośmiertnie został odznaczony Orderem Orła Białego.

Jesteśmy dumni, że nasz szkolny zespół "Tęcza",

kierowany przez p. Lilię Kieras miał honor uświetnić tak ważną uroczystość śpiewem i graniem na skrzypcach. Dla zespołu to było wielkie wyzwanie wystąpić przed tak dużą publicznością.

Podczas spotkania nauczyciele i uczniowie ze Starych Trok mieli okazję poznać postać Profesora z relacji osób, które go znały, współpracowały z nim, dla których był przyjacielem, kierownikiem, lecz też, na przykład, ojcem. Takiej informacji nie znaleźliby w innych źródłach informacyjnych. Jest to nieocenione doświadczenie.

Na zakończenie uroczystości głos zabrał także dyrektor szkoły Romuald Grzybowski. Od 2010 roku Szkoła Podstawowa w Starych Trokach nosi imię profesora Andrzeja Stelmachowskiego. Taką decyzję podjęła Rada Samorządu Rejonu Trockiego z inicjatywy posła na Sejm RL Jarosława Narkiewicza.

Profesor Andrzej Stelmachowski, jako prezes Wspólnoty Polskiej, finansowo

wspierał modernizację i rozbudowę polskich szkół na Litwie. Nie miał korzeni kresowych, ale był oddany Kresom. Opiekował się również szkołą w Starych Trokach.

Dzięki finansowemu wsparciu Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” powstała dobudówka szkoły i sala sportowa, odnowiono pracownie szkolne, bibliotekę, stołówkę. Renowacja szkoły pomogła uchronić tę placówkę przed zlikwidowaniem.

Dyrektor szkoły podkreślił, jak wielkim zaszczytem, a zarazem obowiązkiem, jest nosić imię tak ważnej osoby jak Andrzej Stelmachowski: „Dla nas, Polaków na Wileńszczyźnie, profesor Stelmachowski był przyjacielem, doradcą. To, że stanowimy dzisiaj zgraną, zorganizowaną grupę społeczną, zawdzięczamy w wielkiej mierze właśnie profesorowi. Cieszymy się, że właśnie nasza szkoła pielęgnuje pamięć o nim”.

Dziękując za piękne spotkanie, zaprosił wszystkich obecnych na sali na uroczystość 10-lecia nadania imienia Andrzeja

Stelmachowskiego naszej szkole, które będziemy obchodzić w kwietniu 2020 roku.

Popołudnie grupa spędziła pod opieką Pani Ireny Szirkowicz z Działu Programowego Stowarzyszenia "Wspólnota Polska" w Centrum Nauki Kopernik. Była to możliwość zwiedzenia i eksperymentowania m.in. przy ponad 200 eksponatach w laboratorium fizycznym, chemicznym, biologicznym, pracowni robotycznej i in. Kilka godzin minęło bardzo szybko i już musieliśmy przejść do multimedialnego planetarium, gdzie odbył się pokaz gwiazdowego nieba i wykład o gwiazdozbiorach.

POLSKIE DYKTANDO W STARYCH TROKACH

Nadeszła długo oczekiwana wiosna... Za oknem coraz bardziej przygrzewa słońce, zaprasza na dłuższe spacerunki, na boisko, na wycieczki rowerowe. Szczególnie uczniowie tęsknią za rozrywką. Ale do zasłużonych wakacji jeszcze sporo czasu powinno minąć. Jeszcze w szkole trwają lekcje i odbywa się niejednak konkurs. 18 kwietnia 2019 roku w naszej szkole po raz 15. odbył się rejonowy konkurs ortograficzny, który się cieszy wśród uczniów nie małą popularnością. Tradycyjnie biorą w nim udział uczniowie 6 – 8 klas ze szkół rejonu

Tegoż wieczoru mieliśmy jeszcze jedną bardzo ważną misję. Jako szkoła nosząca miano Prof. Andrzeja Stelmachowskiego, nie mogliśmy powrócić na Litwę bez złożenia hołdu swojemu Patronowi. Na warszawskich Powązkach, na grobie profesora zapaliliśmy znicze, złożyliśmy wieniec oraz odmówiliśmy modlitwę „Anioł Pański”.

Zmęczeni, lecz pełni pozytywnych emocji i wrażeń udaliśmy się do Domu Polonii w Pułtusk, gdzie mieliśmy zapewnione posiłki i noclegi.

W imieniu całej społeczności Szkoły Podstawowej im. Andrzeja Stelmachowskiego w Starych Trokach pragniemy podziękować Marszałkowi

Senatu Rzeczypospolitej Polskiej Stanisławowi Karczewskiemu, Stowarzyszeniu "Wspólnota Polska" za zaproszenie na otwarcie wystawy „Profesor Andrzej Stelmachowski Marszałek Senatu I kadencji”, za wspaniałą możliwość odwiedzić Warszawę, za możliwość poznać postać Patrona szkoły od osób, które Go znały.

Irena Orłowa

nauczyciel języka polskiego

Elwira Lavrukaitienė

nauczyciel klas początkowych

trockiego z polskim językiem nauczania.

Uczniowie pisali teksty w trzech grupach. Tak samo w trzech grupach wyłoniono zwycięzców.

Niezmiennie cieszy fakt, że wśród zwycięzców znaleźli się też uczniowie naszej szkoły. Wśród uczniów 6 klas Amelia Naumowicz zajęła I miejsce, natomiast Brigita Butkiewicz – II miejsce. Justyna Baranowska wśród

uczniów 8 klas zajęła III miejsce. Gratulujemy zwycięstwa i życzymy dalszych sukcesów!

Uczestników konkursu, panie polonistki i zwycięzców przywitał dyrektor szkoły Pan Romuald Grzybowski. W przemówieniu podkreślił rolę języka ojczystego w życiu

człowieka – można znać wiele języków obcych, a język swojej rodziny, swych przodków człowiek znać powinien. Dyrektor podziękował paniom, które przygotowały uczestników konkursu, wręczając dyplomy. Zwycięzcom, natomiast, wręczył prezenty, które niezmiernie się spodobały tym,

którzy je otrzymali. Były to nowoczesne wielofunkcyjne

zegarki, ładowarki bezprzewodowe, tablety piórkowe dla kreatywnych. Nagrody były ufundowane przez Senat Rzeczypospolitej Polskiej, do którego wniosek wystosował pan Edward Trusewicz – przewodniczący zarządu Fundacji „Kultura

Wilna”.

W imieniu organizatorów i uczestników konkursu dziękujemy za ufundowanie nagród i wieloletnią współpracę.

*Irena Orłowa,
nauczyciel języka polskiego*

WIZYTA MARSZAŁKA SENATU RP STANISŁAWA KARCZEWSKIEGO W STARYCH TROKACH

Tuż po świętach wielkanocnych, podczas gdy większość dzieci przebywała na feriach wiosennych, uczniowie Szkoły Podstawowej im. Andrzeja Stelmachowskiego w Starych Trokach, aktywnie uczestniczyli w próbach szkolnego zespołu „Tęcza”. Cała wspólnota szkolna czekała na niezwykle spotkanie, pierwsze takie w historii szkoły.

Wieczorem, 24 kwietnia, progi naszej szkoły odwiedził marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej Stanisław Karczewski. Marszałkowi towarzyszyli senator RP

Konstanty Radziwiłł, ambasador Polski na Litwie Urszula Doroszevska, konsul Marcin Zieniewicz, drugi sekretarz Ambasady RP w Wilnie Dawid Tomaszewski. Wśród gości była też radna samorządu rejonu trockiego

Teresa Sołowjowa. Marszałek przybył na Litwę, by uczestniczyć w uroczystym posiedzeniu litewskiego Sejmu z okazji 25. rocznicy podpisania Traktatu między Rzecząpospolitą Polską a Republiką Litewską o przyjaznych stosunkach i współpracy dobrosąsiedzkiej.

Wizyta w naszej szkole nie była przypadkową. Stanisław Karczewski spotkał się z Polakami Starych Trok, gdyż 11 kwietnia w 10. rocznicę śmierci Profesora Andrzeja Stelmachowskiego, delegacja uczniów i nauczycieli na czele z

dyrektorem szkoły, na zaproszenie kancelarii Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej, uczestniczyła w otwarciu wystawy w Warszawie, poświęconej Patronowi naszej szkoły. Tę ważną uroczystość śpiewem i graniem na skrzypcach uświetnił szkolny zespół "Tęcza".

Ponieważ zacytowani goście mieli zbyt mało czasu, po krótkim zwiedzeniu placówki, odbyło się uroczyste spotkanie w sali szkolnej. Wszystkich obecnych powitał dyrektor szkoły Romuald Grzybowski. Dziękował marszałkowi za zaproszenie na otwarcie wystawy „Profesor Andrzej Stelmachowski Marszałek Senatu I kadencji”, za możliwość poznać postać Patrona szkoły od osób, które Go znały. Dyrektor podkreślił, że wielkim zaszczytem jest nosić imię tak ważnej osoby jak Andrzej Stelmachowski, ale także jest wielkim obowiązkiem: „Cieszymy się, że właśnie nasza

szkoła pielęgnuje pamięć o nim”.

Marszałek Senatu cieszył się ponownym spotkaniem ze wspólnotą szkolną. Dziękował nauczycielom, uczniom i rodzicom za to, że szkoła w pełni zachowuje i pielęgnuje tradycje polskie, że dba o to, by młode pokolenie znało dobrze język polski. Zauważył, że szkoła podtrzymuje piękne tradycje i kulturę, a jednocześnie jest placówką nowoczesną.

Marszałek zapraszał dzieci i młodzież do odwiedzania Polski, gdyż takie wyjazdy dają możliwość zdobywania wiedzy w języku ojczystym, pogłębiania znajomości historii i kultury polskiej, zawiązywania nowych przyjaźni z rówieśnikami. Spotkanie uświetniły występy szkolnego zespołu „Tęcza” i ludowego zespołu kobiecego „Stare Troki”, którymi kieruje nauczycielka muzyki Lilia Kieras.

Jako społeczność Szkoły Podstawowej im. Andrzeja Stelmachowskiego w Starych Trokach mieliśmy ogromną przyjemność i zaszczyt gościć Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej Stanisława Karczewskiego i osób towarzyszących w naszej szkole.

Elwira Lavrukaitienė

Nauczyciel klas początkowych

WSPANIAŁE WARSZTATY DZIENNIKARSKIE I FANSTASTYCZNY POBYT W KORONIE

14 czerwca, tuż po północy, wyruszyliśmy w długo oczekiwaną podróż. W ten ciepły i miły wieczór rodzice i bliscy życzyli nam szczęśliwej drogi i wspaniałych wrażeń. Chociaż podróż trwała około 7 godzin, nie odczuwaliśmy zmęczenia, gdyż wspólne wyjazdy dają dużą satysfakcję i sprawiają radość.

pobytu Jerzy Rajpolt – redaktor naczelny parafialnego tygodnika „Życie Zabierzowa” oraz aktywny członek Fundacji Genealogia Polaków, dzięki której podobny wyjazd już mamy po raz kolejny.

Niedługo po śniadaniu rozpoczęliśmy wycieczkę po

Warszawie. Zwiedziliśmy

Stare Miasto, Zamek Królewski, Sejm, Pałac Prezydencki.

Następny dzień był także obfitujący we wrażenia, gdyż

uczniowie odwiedzili Centrum Nauki Kopernik, w którym poprzez zabawę mogli odkrywać tajniki nauk ścisłych,

takich jak chemia, fizyka, biologia, robotyka. Zwiedzony też został Plac Marszałka Józefa Piłsudskiego – Plac Zwycięstwa oraz Pomnik Józefa Piłsudskiego. Trzeci dzień pobytu wydał się bardzo bogaty. Czekala nas niezapomniana wędrowka szlakami po zjawiskowo pięknych solnych podziemiach kopalni soli „Wieliczka”. Trasa górnicza – roboczy strój, kask, lampa – wyruszająca pod ziemię grupa naszych uczniów otrzymała ekwipunek godny górników. Przygoda rozpoczęła się od zjazdu najstarszym istniejącym w Wieliczce szybem górniczym – szybem Regis. Nad wyprawą czuwał doświadczony przewodnik zwany przodowym, który zna kopalnię od podszewki, pewnie prowadzi po labiryncie komór i korytarzy, jest dla grupy niedoświadczonych śleprów

(początkujących w zawodzie górnika) najlepszym nauczycielem podziemnego fachu. Przodowy każdemu

Wczesnym rankiem, z dobrym nastrojem i uśmiechem na twarzy, dotarliśmy do Warszawy. Powitał nas tu inicjator i organizator całego

uczestnikowi ekspedycji przydzielił górniczy zawód oraz zadanie do wykonania. Jako śleperzy samodzielnie mierzyliśmy poziom stężenia metanu, wyszukiwaliśmy i transportowaliśmy sól, wyznaczaliśmy drogę i badaliśmy nieznane komory. Poznaliśmy w praktyce codzienne podziemne życie, a także tajniki górniczych tradycji i obrzędów. Poznając tajemnice podziemnego świata, opanowaliśmy zawód górnika.

Podczas kolejnych dni pobytu w Polsce (17-19 czerwca), w ramach projektu „Akademia Młodego Dziennikarza”, uczestniczyliśmy w warsztatach dziennikarskich, przygotowanych przez pracowników Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Mieliśmy możliwość zapoznawania się z pracą współczesnych dziennikarzy oraz fotoreporterów. Program zajęć dydaktycznych obejmował zagadnienia z zakresu gatunków dziennikarskich, fotografii prasowej, redakcji i korekty tekstu, analizy i sporządzania notatek prasowych oraz projektowania własnego czasopisma.

Bardzo się cieszymy, że mieliśmy również okazję odwiedzić Radio Kraków. Przewodnik w interesujący sposób opowiedział nam o osobliwościach architektonicznych nowoczesnego budynku oraz historii radia. Zapoznaliśmy się z pracą dziennikarzy, reporterów, prezenterów, jak

się przygotowują do audycji, jak gromadzą materiał do pracy.

Zostaliśmy oprowadzeni po najważniejszych pomieszczeniach radia. Z zaciekawieniem słuchaliśmy opowiadań o życiu radiowców i najbardziej tajnych pomieszczeniach za kulisami. Przewodnik mówił, że tu mają ogromną przestrzeń, dużo schodów i długich korytarzy, ale najbardziej zafascynowała nas nie wielkość budynku, lecz specyfika wykonywanej pracy. Po długim zwiedzaniu, po uzyskaniu odpowiedzi na mnóstwo pytań, byliśmy zachwyceni tym, że praca w radiu jest nie tylko trudna, ale też bardzo interesująca.

Dzień 20 czerwca rozpoczęliśmy od uroczystej Mszy Świętej w kościele w Zabierzowie. Uczestniczyliśmy w obchodach Święta Bożego Ciała. Byliśmy bardzo serdecznie powitani przez księdza i społeczność parafii. W czasie Mszy świętej

uczennice naszej szkoły dziękowały proboszczowi oraz mieszkańcom parafii za gościnę, wspólną modlitwę i przekazały skromne upominki z Litwy.

Tegoż dnia mieliśmy niesamowitą przygodę – rejs statkiem po Wiśle. Byliśmy niezwykle zadowoleni i pełni nowych wrażeń, podziwiając niezapomniane widoki na Kraków i okolice. Później zwiedziliśmy także Kryptę Piłsudskiego na Wawelu. Tu niespodzianie spotkaliśmy Senatora miasta Kraków Zbigniewa Cichonia, z którym mieliśmy możliwość dzielić się wrażeniami z pobytu w Polsce. Senator rozmawiał z naszą młodzieżą, pytał o warsztatach dziennikarskich, w których uczestniczyliśmy, o tym, jak często bywamy w Macierzy.

Kolejny dzień przyniósł wiele nowych emocji i doświadczeń. Zwiedziliśmy Park Miniatur w Inwałdzie. Park Miniatur, określany jako Świat Marzeń, to niezwykle miejsce, w którym podczas podróży przez Australię, Grecję, Włochy, Polskę, Chiny,

Francję, Meksyk można podziwiać miniaturowe budowle charakterystyczne dla każdego z tych państw.

Mieliśmy też wspaniałą okazję odwiedzić Ogród Jana Pawła II w Inwałdzie oraz Warownię, w której ogromną atrakcją jest pokaz zięjącego ogniem smoka, strzegącego średniowiecznego grodu.

Ostatnie dni pobytu spędziliśmy w miejscowości u podnóża polskich Tatr – w Bukowinie Tatrzańskiej - w Termach Bukovina. Codziennie korzystaliśmy z kąpieli w wodach termalnych, która była dla nas świetną formą relaksu i zabawą, odpoczynkiem od codzienności.

Zwiedziliśmy też cmentarz w Zakopanem, na którym był pochowany litewski prozaik i publicysta Jonas

Biliūnas. W 1953 r. z inicjatywy Antanasa Vienuolisa zwłoki Biliūnasa zostały ekshumowane i pochowane na wzgórzu we wsi Liudiškiai na Litwie w pobliżu Onikszt.

Dni, choć wypełnione po brzegi atrakcjami, mijały szybko i nadszedł czas wyjazdu, czas powrotu do domu.

Podróż do Polski zostawiła w nas wiele niezatartych wrażeń. Wzbogaciliśmy znajomość języka polskiego, pogłęбилиśmy wiedzę z historii Polski, nawiązaliśmy nowe przyjaźnie. Cieszymy się, że spotkaliśmy i poznaliśmy wiele przyjaznych, miłych i wspaniałych ludzi. Byliśmy otoczeni troską, życzliwością i gościnnnością.

W imieniu uczniów
Szkoły Podstawowej im.

Andrzeja Stelmachowskiego w Starych Trokach, Gimnazjum w Grzegorzewie, Gimnazjum w Pogirach, nauczycieli i rodziców serdecznie dziękujemy za organizację, wsparcie i możliwość wyjazdu Jerzemu Rajpoltowi, przyjacielowi Polaków z Litwy. Dziękujemy rodzinom z Polski za gościnę i opiekę nad naszymi dziećmi. Jesteśmy niezmiernie wdzięczni wszystkim, którzy dołączyli się do organizacji tego wyjazdu. Mamy nadzieję na dalszą współpracę. Z niecierpliwością czekamy na kolejne, nowe spotkania.

Bożena Ławrukiewicz,

*Nauczyciel Szkoły Podstawowej
im. Andrzeja Stelmachowskiego
w Starych Trokach*

PÓLKOLONIE LETNIE W STARYCH TROKACH

Projekt został dofinansowany ze środków Senatu RP, dzięki współpracy i pomocy Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Oddziału w Łomży (prezes Hanka Gałązka).

Podczas czternastodniowych półkolonii, w których uczestniczyło 15 dzieci, został opracowany i zrealizowany program edukacyjno-wychowawczy, doskonalący znajomość języka polskiego, tradycję, kulturę i historię Polski.

Przy wyborze tematu działalności organizatorzy kierowali się przysłowiem: „Cudze chwalicie, swego nie znacie, sami nie wiecie, co posiadacie”.

„Wybini Polacy Wileńszczyn” – pod takim hasłem działał obóz letni, którego celem było

przybliżenie uczniom nie tylko postaci wybitnych ludzi, ale również miejsc, w których się

urodzili, mieszkali i tworzyli.

Pierwszy dzień półkolonii rozpoczął się z wycieczki rowerowej w okolicach Trok. Pod opieką nauczycielek Lilii Kieras i Elwiry Lavrukaitienė dzieci zwiedziły pobliskie tereny. W czasie kilku postojów nad jeziorem Galvė, uczniowie wraz z opiekunkami przypomnieli historię zamku w Trokach, który został wzniesiony w XIV-XV wieku przez Wielkiego Księcia Litewskiego Kiejstutę a którego budowę ukończył jego syn Witold, kuzyn Władysława Jagiełły. Za swoją długą historię Zamek był i twierdzą Wielkich Książąt Litewskich i rezydencją Królów Polskich, i...ruiną.

Dzieci miały piękną okazję zapoznać się z twórczością mieszkanki Trok, pedagoga i pisarza, Haliny Bogdel, która jest autorem książki „Legends i baśnie Trok“. W czasie wycieczki mogły podziwiać piękno otaczającej nas przyrody. Nie mniej ważne, że wśród uczniów był popularyzowany aktywny tryb życia na rowerze.

W ciągu następnych kilku dni uczniowie wraz z nauczycielkami Ireną Orłową,

Magdaleną Klepka, Renatą Szuscicką, Jūratę Repčikienė, Vidą Kasperavičiūtę poznawali postacie słynnych Polaków, mających więź z Litwą. Gromadzili informacje, tworzyli prezentacje multimedialne o Adamie Mickiewiczu, Stanisławie Moniuszce, Annie Krepsztul, Pawle Ksawerym Brzostowskim. Zapoznali się także z historią powstania i upadku Republiki Pałowskiej, z historią Pałacu Balińskich w Jaszunach, omówili tradycje i obyczaje Nocy Świętojańskiej, o której pisali Jan Kochanowski, Józef Ignacy Krasicki. Pogłębiali też wiedzę z historii Polski poprzez gry edukacyjne: Historia Polski, Znaj znak, Powstanie Warszawskie.

Program na kolejne dni obfitował w wycieczki krajoznawcze. Dwa dni uczestnicy zajęć letnich spędzili w Wilnie. W pierwszym dniu, pod czujnym okiem nauczyciela historii Romualda Piotrowskiego zwiedzili cmentarz na Rossie, który dzieli Stara Rossa, Nowa Rossa, Cmentarz Wojskowy, mauzoleum Matka i Serce Syna. Odwiedzili memoriały legionistów, poległych w walkach o Wilno, groby poety Władysława

wa Syrokomli i jego ojca.

Spacerując krętymi uliczkami doszli do domu, w

którym mieszkali pisarze i publicyści, bracia Stanisław Cat Mackiewicz i Józef Mackiewicz. Po drodze idąc ulicą Bokšto minęli jeszcze wzniesiony w XVII wieku Barbakan, część muru obronnego Wilna oraz Schody Miłosza, które są ozdobione fragmentami wierszy noblisty. Weszli też na podwórko, w którym mieszkał Juliusz Słowacki. Odwiedzili kościół św. Franciszka i św. Bernarda, kościół św. Bartłomieja. Swoją wędrówkę kończyli w Zarzeczu, oglądając były budynki klasztoru benedyktynek, odwiedzając miejsce upamiętnienia Antoniego Wiwulskiego, autora Trzech Krzyży w Wilnie.

Kolejny dzień zwiedzania Wilna „Śladami Adama Mickiewicza” również przyniósł wiele wrażeń i niesamowitych przeżyć. Fascynujące opowieści i ciekawostki nauczycielki geografii i muzyki Lilii Kieras sprawiły, że dzieci wsłuchiwały się w odległe czasy, poznając historię miasta i jej mieszkańców. Pierwszym punktem wycieczki była Ostra Brama, w kaplicy której znajduje się cudowny obraz Najświętszej Marii Panny – Matki Boskiej Miłosiernej.

Przez okazałą barokową bramę obozowicze trafili do klasztoru bazylianów. W XIX wieku w części klasztoru urządzono carskie więzienie. To tutaj przez pół roku, w Celi Konrada, więziono Adama Mickiewicza oraz innych filomatów, tutaj rozgrywa się akcja III części „Dziadów”.

Uczniowie zwiedzili też Plac Ratuszowy, Uniwersytet Wileński, na którego terenie znajduje się także dziedziniec im. Adama Mickiewicza. Następnie weszli do kościoła akademickiego świętych Janów, w którym są pamiątki, związane z kulturą: tablice pamiątkowe Antoniego Edwarda Odyńca, Władysława Syrokomli, Tadeusza Kościuszki oraz popiersie Adama Mickiewicza. Kierowniczka wycieczki przygotowała bardzo bogaty program, bo zwiedzono też Pałac Prezydencki, Ogród Bernardyński, pomnik i muzeum Adama Mickiewicza. Tu w mieszkaniu przy zaułku Bernardyńskim, w Starym Mieście od Wielkanocy do czerwca 1822 r. żył poeta.

Po tak wspaniałych, edukacyjnych wycieczkach, odbyło się święto całej wspólnoty szkolnej, na którą zaproszeni byli uczniowie, rodzice i przyjaciele naszej placówki. Rano uczniowie 5-10 klas pomyślnie zakończyli 2018-2019 rok szkolny, a wieczorem wszyscy uczestniczyli w uroczystym otwarciu półkolonii letnich.

Impreza rozpoczęła się z występu dzieci z grupy kształcenia przedszkolnego, który przyszykowały wychowawczynie Halina Gryniowicz i muzyk Lilia Kieras. Maluchy dzielnie prezentowały się na scenie. Głośny śpiew i recytacja wierszy zachwyciła wszystkich, a mali artyści zostali nagrodzeni gromkimi brawami.

Po części koncertowej dyrektor szkoły Romuald Grzybowski zaprosił wszystkich obecnych na sali na placik przy szkole. Tu na wszystkich czekało sporo niespodzianek. Dużym zainteresowaniem wśród dzieci cieszyła się zjeżdżalnia dmuchana, do której w kolejce co chwila ustawiali się chętni, aby zjechać z kolorowego dmuchańca. Czekало też sporo słodkości, był popcorn, wata cukrowa, pączki, napoje, schłodzony arbuz i różne owoce, a największą niespodzianką były czekoladowe i waniliowe lody.

To był wspaniały wieczór, któremu towarzyszyły niezwykle emocje, wesoła zabawa dla małych i dużych,

czas wspólnego budowania dobrego klimatu dla dzieci i rodziców.

Po długim weekendzie, po święcie św. Jana, obozowicze wyruszyli z dwoma noclegami do wsi Turgiele, znajdującej się w rejonie solecznickim. Uczniom towarzyszyli dyrektor szkoły Romuald Grzybowski, wicedyrektor Elwira Lavrukaitienė oraz nauczycielki Lilia Kieras, Jūratė Repčikienė i Bożena Ławrukiewicz.

Po przybyciu do Gimnazjum imienia Pawła Ksawerego Brzostowskiego w Turgielach, serdecznie powitała nas dyrektor szkoły Łucja Jurgielewicz. Pani dyrektor opowiedziała o życiu swojej placówki i pokazała szkolne muzeum, liczące prawie 3000 eksponatów. Oprócz licznych świadectw i pamiątek o znakomitym kanoniku P. K. Brzostowskim znajduje się tu wiele interesujących dokumentów dotyczących innych wybitnych osobistości, żyjących niegdyś w Turgielach i okolicach – sędziego powiatu nowogródzkiego, dziedzica majątku Pawłowo Józefa Kobylińskiego oraz jego żony Katarzyny Kobylińskiej, założycielki pierwszej szkoły w Turgielach; ks. Pawła Szpieckiego, który wybudował dwa boczne skrzydła w miejscowym kościele; Witoldzie Wagnerze, który nabył majątek Merecz od ks. P. K. Brzostowskiego po upadku Republiki Pawłowskiej.

Po rozlokowaniu się, zapoznaniu się z okolicą i po smacznej kolacji, ciepły i cichy

wieczór uczniowie i nauczyciele spędzili na sportowo, grając w piłkę i trenując nawyki siatkarskie.

Następnego dnia czekał wyjazd do Jaszun, pięknej historycznej miejscowości nad rzeką Mereczanką. Udaliśmy się do Gimnazjum im. Michała Balińskiego w Jaszunach, którego przyjaźni gospodarze przygotowali niezapomnianą atrakcję – spływ kajakami. Chociaż większość pływała kajakiem po raz pierwszy, wszyscy byli pod wrażeniem. Podziwianie pięknych jaszunskich krajobrazów było niepowtarzalnym przeżyciem dla każdego.

Będąc w Jaszunach zwiedziliśmy „rodowe gniazdo” Balińskich i Śniadeckich, które niegdyś należało do Radziwiłłów. Zapoznaliśmy się z dziejami dworu i ciekawostkami z życia byłych właścicieli. Pałac Balińskich zasłynął z tego, że był ogniskiem skupiającym ówczesnych naukowców, profesorów Uniwersytetu Wileńskiego i przedstawicieli elit intelektualnych. Przebywało i gościło w nim wiele znanych

Serdecznie

dziękujemy Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska” za możliwość zorganizowania półkolonii, finansowanych ze środków RP. Wyrazy wdzięczności kierujemy do pani Hanksi Gałązka, prezesa Oddziału w Łomży, za owocną współpracę, za to, że mogliśmy po raz kolejny nauczać dzieci

osobistości tamtych czasów m.in. polski poeta J. Słowacki, A. Mickiewicz, bracia Śniadeccy, T. Zan, A. Odyniec, biolog S. B. Jundziłł, ks. P. Brzostowski, lekarz J. Mianowski i inni.

Popołudnie spędziliśmy w Republice Pawłowskiej, której założycielem był Paweł Ksawery Brzostowski. W 1769 r. zniósł pańszczyznę, nadał wolność chłopom, rozdzielił między nimi ziemię, wprowadził czynsz. Republika Pawłowska posiadała własną konstytucję, herb, pieniądze, parlament, skarb, kasę samopomocy, szkołę itd. Obejrzelśmy ruiny dworu księdza Brzostowskiego, zrobiliśmy kilka zdjęć pamiątkowych i ruszyliśmy do kolejnego punktu zwiedzania.

Niesamowite przeżycie

wywarł na uczniach i nauczycielach pobyt w Taboryszkach. Tu zwiedziliśmy muzeum malarki ludowej Anny Krepsztul, zwanej „Nadworną Pani

Ostrobramskiej”. Dyrektor muzeum Danuta Mołoczko opowiedziała o życiu i cierpieniu swojej siostry, jak również o jej nadzwyczajnej chęci malowania. Byliśmy zachwyceni tym, co usłyszeliśmy i zobaczyliśmy na temat twórczości, życia, osobowości wspaniałej malarki z Taboryszek.

Nieco zmęczeni całodziennym zwiedzaniem, ale pełni niesamowitych wrażeń, powróciliśmy do Turgiel.

Nazajutrz wracaliśmy do Starych Trok wzbogaceni o ogromną porcję wiedzy o Wileńszczyźnie – jej historii, zabytkach, ludziach.

Nasze półkolonie podsumowaliśmy wymianą wspomnień z przeżytych razem chwil. Uczniowie dzielili się swoimi odczuciami i wrażeniami. To była nie tylko świetna wyprawa, ale również bardzo ciekawa lekcja historii. miłości do swojej Ojczyzny i Macierzy, za możliwość pogłębiania wiedzy z historii obu krajów, za korzystne i treściwe wakacje letnie.

Elwira Lavrukaitienė
nauczyciel klas początkowych

O nas piszą!!!

- http://wilnoteka.lt/artukul/dzien-mysli-braterskiej-zhpnl-30-lat-pod-prad?fbclid=IwAR0FOFRNcQZr8LSdiolK9kzQHclKjPGUua_81g9_dJUgvdguCRQxTlvt57I

Kadra tegorocznego biwaku Dnia Myśli Braterskiej składa serdeczne słowa podziękowań dla dyrekcji szkoły im. Andrzeja Stelmachowskiego w Starych Trokach, za udostępnienie szkoły na biwak.

- https://zw.lt/wilno-wilenszczyzna/karczewski-w-starych-trokach-wszystkie-zapisy-traktatu-musza-byc-zrealizowane/?preview=true&_thumbnail_id=384131&fbclid=IwAR2m8AEal50IMcHgQjhHNm403QMq3ggO1S1IM8Ifr5ipSHplkhjkUSYR_mA

- <https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000067237/kulturu-kryzkele-vilniaus-albumas?fbclid=IwAR3CfKHG8SCrHqrB1CJbjgGZKbXjq73NAGrnoZQDvgac4OWMXoZsgxcnk>

- <http://124.lt/pl/sport/item/299524-bieg-ulicami-niemenczyna-z-okazji-konstytucji-3-maja?fbclid=IwAR28tmzC0rUsoCFx-Nt1kxGko6b3L0vNEtx99gL7IANVa4P9RPQyHZgTjQ>

Nasze Osiągnięcia

- **Rejonowy konkurs recytatorski dla klas 3-4 szkół mniejszości narodowych poświęcony twórczości poety Martynasa Vainilaitis**
III miejsce - Gabriela Klebeko, klasa 3
- **Konkurs recytatorski „Pasakų Ir Eilių Šaly”.**
II miejsce – Anna Baranowska, klasa 5
II miejsce – Karolina Pawliukiewicz, klasa 8
III miejsce – Emilija Irena Baranowska, klasa 10
- **Rejonowy konkurs recytatorski „Wiosna w poezji”**
I miejsce - pośród klas trzecich Paulina Naumowicz;
III miejsce - pośród klas pierwszych Magdalena Abucewicz;
III miejsce - pośród klas czwartych Beata Baranowska;
Wyróżnienie pośród klas pierwszych - Gabriela Wansowicz;
Wyróżnienie pośród klas trzecich - Gabriela Klebeko.
- **Polskie dyktando w Starych Trokach**
I miejsce - Amelia Naumowicz, klasa 6
II miejsce – Brigita Butkiewiczziutė, klasa 6

III miejsce - Justyna Baranowska, klasa 8

- Na boisku Gimnazjum im. Konstantego Parczewskiego w Niemenczynie 2 maja zebrało się ponad 200 sportowców z Wilna oraz rejonów wileńskiego, trockiego i szyrwinckiego na XII Biegach Ulicami Miasta Niemenczyn, poświęconych Świętu Konstytucji 3 Maja.

Gratulujemy Naszej Szkolnej Drużynie, Która Zdobyła II miejsce w sztafetach wśród Szkół Podstawowych.

➤ Rejonowy konkurs kaligrafii „Złote piórko“

I miejsce – Paulina Rimkaitė, klasa 1

Wyróżnienie pośród klas pierwszych – Oslar Rynkiewicz

Wyróżnienie pośród klas trzecich - Gabriela Kleboko

Wyróżnienie pośród klas czwartych – Karina Stankiewicz

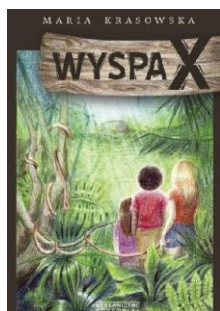
- SZKOŁA PODSTAWOWA IM. ANDRZEJA STELMACHOWSKIEGO W STARYCH TROKACH POŚRÓD SZKÓŁ PODSTAWOWYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH ZAJMUJE I MIEJSCE

MOKYKLA	2018 M. LIETUVIŲ K. PAGRINDINIO UGDYMO PASIEKIMŲ PATIK. REZULTATŲ VIDURKIS		2018 M. MATEMATIKOS PAGRINDINIO UGDYMO PASIEKIMŲ PATIKIRIMO REZULTATŲ VIDURKIS		BENDRAS VIDURKIS		PENKTOJE MOKYKLŲ KLASEJE 2014 M. RUGSĖJĮ PRADĖJO MOKYTIS MOKINIŲ		AŠTUNTĄ KLASĘ 2018 M. BAIGĖ MOKINIŲ	
Tautinių mažumų mokyklos										
Seriųjų Trakų A. Stelmachovskio pag. m-kla	8,33	7,67	8	n.d.	n.d.					
Vilniaus r. Pakenės Č. Milošo pag. m-kla	8,13	7	7,565	9	9					
Vilniaus r. Mostiškių mokykla	7,3	6,4	6,85	11	11					
Sudervės M. Zdzichovskio pag. m-kla	7	5,83	6,415	9	12					
Vilniaus r. Šumsko pagrindinė m-kla	6,1	6,6	6,35	8	8					
Vilniaus r. Kyviškių pagrindinė m-kla	6,75	5,38	6,065	8	7					
Vilniaus r. Riešės šv. F. Kovalskos m-kla	7	4,86	5,93	8	9					
Vilniaus L. Karsavino mokykla	6,15	5,65	5,9	34	30					

MOL KSIĄŹKOWY

Wszystkim miłośnikom czytania polecamy na wakacje te oto książki:

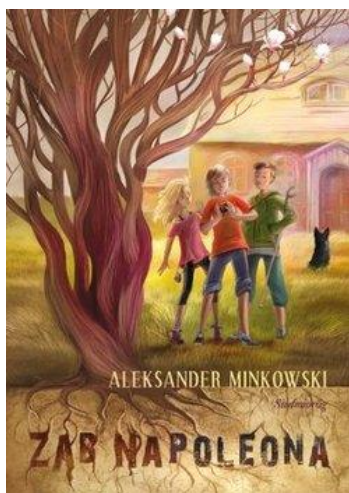

Maria Krasowska „Wyspa X”

Dwunastoletnia Summer jest jedną z najpopularniejszych młodych aktorek w Hollywood. Występuje u boku wielkich sław i zarabia miliony. Pewnego dnia wyrusza w podróż do Australii na plan kolejnej superprodukcji, jednak nie

dolatuje na miejsce. Z samolotem dzieją się dziwne rzeczy - maszyna zaczyna ... znikać. Summer wyskakuje ze spadającego samolotu (pomaga jej w tym tajemniczy chłopiec), nie wpada jednak do wody, lecz upada na twardą powierzchnię i mdleje. Po odzyskaniu świadomości odkrywa, że wraz z dziewięcioletnią spryculą z niespotykanie wysokim IQ oraz trzynastoletnim szalonym mechanikiem, znalazła się na niewidzialnej wyspie. Kiedy zaczynają się dziać dziwne rzeczy, Summer odkrywa, że posiada moc, ale to dopiero początek niespodzianek jakie czekają całą trójkę rozbitków...

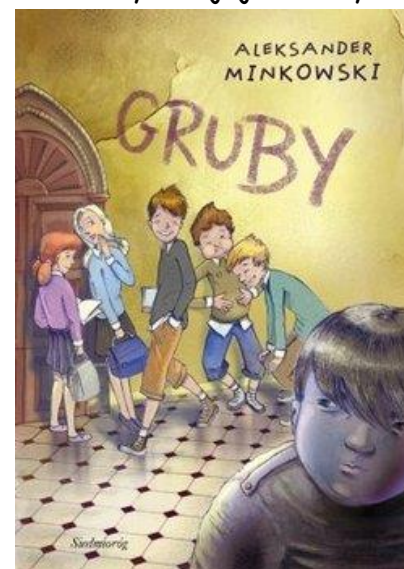
Aleksander Minkowski „Ząb Napoleona”

Tajemnicza, mądra opowieść o piętnastolatku, który ucieka przed nieszczęśliwą miłością do starego, pełnego przedziwnych antyków domu babki. W czasie tych niezwykłych wakacji w Różach ma okazję zaprzyjaźnić się z tą starszą damą i rozwikłać sekrety swojej rodziny. A dzięki duchowi czarnej bestii i rodzinnej relikwii - zębowi Napoleona - przekonuje się, że od prawdziwego uczucia uciec nie można...

Aleksander Minkowski „Gruby”

Powieść dla dzieci i młodzieży popularnego polskiego autora., Trudny temat, świetnie zarysowane postacie bohaterów, pierwsza miłość: ta książka potrafi zarazem bawić i uczyć o najtrudniejszych sprawach dziewcząt i chłopców. Przez wiele lat „Gruby” należał do ścisłego kanonu lektur szkolnych.

PRZYRODA POTRAFI ZASKOCZYĆ

Która z nich zostawia żądło? Kleszcze i szerszenie potrafią być niebezpieczne. Na pszczoły i osy też trzeba uważać. Generalnie dobrze jest coś o tych zwierzątkach wiedzieć...

Nie daj się kleszczowi!

Kleszcze

Kleszcze, bo o nich mowa, to niewielkie pajęczki, bardzo popularne w Polsce (i w całej Europie!) spośród dwudziestu żyjących w Polsce gatunków najbardziej niebezpieczne (i niestety również najbardziej popularne) są trzy: kleszcz pospolity, kleszcz łąkowy i obrzeżek gołębi. Na czym polega niebezpieczeństwo związane z kleszczami? Nie są one jadowite, ich ukąszenie nie powoduje nagłego porażenia np. mięśni

oddechowych, jak to się dzieje z niektórymi innymi (egzotycznymi) gatunkami pajączaków. Problem w tym, że kleszcze żywią się krwią (ludzką i innych ssaków), a wysysając krew żywiciela zarażają go również groźnymi chorobami, z których najpopularniejsze to: odkleszczowe zapalenie opon mózgowych i – niestety coraz bardziej rozpowszechniona – borelioza.

Gdzie żyją kleszcze?

Niestety, żyją wszędzie tam, gdzie lubimy latem przebywać najbardziej: w lasach (szczególnie liściastych i mieszanych, ale nie pogardzą także lasem iglastym o dużej wilgotności), na działkach, łąkach i w miejskich parkach. Obrzeżek gołębi potrafi wcisnąć się przez szpary do mieszkań!

Kleszcze atakują przez cały dzień (najaktywniejsze są rano, około 8:00 i po południu, około 15:00). Ale uwaga! Obrzeżek gołębi (to ten kleszcz „domowy”)... poluje na żywiciela w nocy! Nie tylko nigdzie, ale i nigdy nie jesteśmy bezpieczni!

Kleszcz wyczuwa ofiarę z odległości około 20 m! A kiedy już znajdzie się na skórze, nie atakuje od razu. Potrafi nawet kilkadziesiąt minut wędrować i szukać najlepszego z jego punktu widzenia miejsca do zadania „decydującego ciosu”. Chętnie wybiera miejsca wilgotne i nie tak odsłonięte (np. w pachwinie, pod kolaniem itd.) Przebiegły kleszcz podczas ukłucia wpuszcza substancję znieczulającą, więc człowiek właściwie nie czuje ukłucia, nie pojawia się zaczerwienienie itd. Nie może więc szybko pozbyć się intruza, nim ten wpuścił swój trujący jad – bo zwyczajnie nie wie, że bytuje na nim nieproszony gość! Kleszcz może więc spokojnie pić krew człowieka (lub np. psa) i nawet sześciokrotnie powiększyć po tym swoje rozmiary.

Jak zmniejszyć ryzyko spotkania z kleszczem?

- ❖ Na spacer wybieraj godziny najmniej preferowane przez kleszcze, a więc przede wszystkim środek dnia.
- ❖ Unikaj wchodzenia w miejsca pełne krzaków itd. szczególnie po deszczu.
- ❖ Do lasu koniecznie zakładaj nakrycie głowy (kleszcze lubią spadać z wyższych traw i niskich drzew), długie rękawy i spodnie – nie uchroni cię to całkowicie, ale znacznie utrudni niechcianemu gościowi zadanie.
- ❖ Używaj preparatów zabezpieczających przed kleszczami, ale pamiętaj, że żaden z nich nie chroni cię w stu procentach.
- ❖ Z a w s z e po powrocie z lasu czy parku obejrzyj dokładnie całe ciało i spłucz je prysznicem – istnieje szansa, że kleszcz nie zdążył się jeszcze do ciebie przyczepić i po prostu spłuczysz go strumieniem wody.

A jeśli już zauważysz kleszcza...

- ❖ Nie panikuj. Nie wszystkie kleszcze są chore.
- ❖ Niczym go nie smaruj, nie duś i tak dalej, bo zdenerwowany kleszcz wymiotuje – oddając do krwioobiegu żywiciela wszystkie toksyny, których właśnie chcielibyśmy w swoim organizmie uniknąć.
- ❖ Pęsetą lub specjalnym przyrządem chwyć kleszcza (upewniając się, że chwyciłeś go w całości!) i ruchem lekko obrotowym wykręć go z ciała. Oczywiście powinna to zrobić osoba dorosła.
- ❖ Idź do lekarza. Po pierwsze w przychodni pomogą ci wyjąć kleszcza, jeśli sam nie umiesz tego zrobić, a po drugie obecnie lekarze często proponują profilaktycznie antybiotyk na wypadek, gdyby kleszcz był zarażony boreliozą. Obserwuj przez najbliższy czas swój organizm. Jeśli pojawi się w

ciągu dwóch tygodni stan grypopodobny lub/i czerwona otoczka (niekoniecznie wokół miejsca ukłucia) NATYCHMIAST idź do lekarza.

Bywają groźne

Szerszeń

Szerszeń (często nazywany szerszeniem groźnym) to gatunek osowatych występujący w Polsce i całej Europie Środkowej jest jednym z największych owadów w naszym kraju. Dorosły szerszeń może osiągnąć do 3,5 cm długości.

Jak twierdzą specjaliści, jad szerszenia zawiera tylko nieznacznie więcej substancji toksycznej niż jad osy, więc wbrew rozpowszechnionej opinii nawet więcej niż jedno ukąszenie raczej nie zabije zdrowego, dorosłego człowieka (oczywiście nie mówimy tu o kilkunastu ukłuciach!). Inaczej sprawa się ma z osobami uczulonymi na jad i os. Dla nich **śmiertelnie groźne może być nawet jednorazowe spotkanie z osą lub pszczołą, o szerszeniu nie wspominając**. Dlatego tak ważne jest zachowanie odpowiednich środków ostrożności.

Jak zminimalizować ryzyko użądlenia przez pszczołę, osę lub szerszenia?

- ❖ Należy unikać rozbijania biwaków w otoczeniu pasiek czy gniazd szerszeni, o ile takie zauważymy.
- ❖ Nie należy dotykać czy niszczyć gniazd os czy szerszeni. Unikanie prowokowania szczególnie tych ostatnich to zwykle wystarczający środek ostrożności, bo szerszenie są zwykle leniwe i same z siebie nie zaczepiają
- ❖ Nigdy nie należy pić słodkich napojów z otwartych butelek czy szklanek, których zawartość choć na chwilę spuściliśmy z oka! Przez ten czas, kiedy my nie pilnowaliśmy swojego napoju, mogła się już nim „zaopiekować” osa – i nieszczęście gotowe (a ugryzienie w gardło czy przełyk stanowi bezpośrednie zagrożenie życia, nawet jeśli nie jesteśmy alergikami. Miejsce ugryzienia puchnie i człowiek ma kłopoty z oddychaniem)
- ❖ Patrzmy, gdzie siadamy. Niejedna osoba została już pokąsana przez osę/pszczołę, kiedy niefrasobliwie na niej... usiadła.
- ❖ Nośmy zawsze przy sobie sodę oczyszczoną (jest idealna do zrobienia okładu po ewentualnym ukąszeniu), żel łagodzący po ukąszeniu i lekki środek przeciw alergiczny (np. wapno).
- ❖ Osoby, które wiedzą o tym, że są uczulone na jad owadów powinny nosić przy sobie (osoby dorosłe, oczywiście, lub opiekunowie osób niepełnoletnich!) ampułkostrzykawkę z adrenaliną, której szybkie podanie często stanowi jedyny sposób uratowania życia w przypadku wystąpienia gwałtownej reakcji alergicznej.

Co zrobić, gdy użądli nas osa, pszczoła lub szerszeń?

- ❖ Jeśli ukąszenie dotyczy twarzy lub gardła albo osoba jest uczulona lub też do objawów typowo miejscowych dochodzą niepokojące objawy ogólne (duszność, postępująca bledność, osłabienie, mdłość, zawroty głowy itd.) należy natychmiast poszukać pomocy lekarskiej. Tu minuty decydują o życiu.
- ❖ Jeśli jest to zwykłe użądlenie trzeba spróbować usunąć żądło. Uwaga! Robimy to pęsetą (najlepiej jałową, a jeśli takiej nie mamy, to po prostu bardzo czystą), nie palcami, bo palcami możemy wbić żądło głębiej.

- ❖ Robimy okład z sody oczyszczonej.
- ❖ Przemycamy miejsce ukłucia i ewentualnie smarujemy środkiem po ukąszeniach. Dobrze jest też podać lekki lek przeciw uczuleniowy.

ZDROWIE NA TALERZU

CZERWONE PORZECZKI - posiadają nie tylko właściwości zdrowotne, lecz także pielęgnacyjne:

kontrolują poziom cukru i cholesterolu we krwi

- ❖ zawarte w czerwonych porzeczkach witamina C, PP, żelazo i garbniki działają ściągająco, tonizująco i antybakteryjnie, dlatego szczególnie poleca się je osobom zmagającym się z cerą tłustą i trądzikową

- ❖ pomagają w leczeniu chorób układu krążenie
- ❖ są bogate w pektyny, które wspomagają funkcjonowanie jelit i dbają o rozwój zdrowej mikroflory jelitowej
- ❖ wzmagają apetyt.

AGREST - właściwości agrestu powinny docenić zwłaszcza osoby, które skarżą się na zmęczone oczy. Agrest jest bowiem skarbnicą luteiny, która wspomaga pracę narządu wzrok:

- ❖ wspomaga trawienie
- ❖ wspomaga układ nerwowy, poprawia pamięć i koncentrację, łagodzi objawy stres
- ❖ wspomaga pracę układu moczowego, oczyszcza organizm z toksyn
- ❖ wygładza i nawilża cerę.

MALINY - to pyszne, soczyste i aromatyczne owoce. Cenione są też przez dietetyków i ziołarzy, bo zawierają sporo witamin i minerałów - z magnezem, wapniem i żelazem na czele, a także wiele innych wartościowych dla zdrowia substancji.

- ❖ mają korzystne działanie w leczeniu nowotworów
- ❖ są znakomitym środkiem przeciwgorączkowym
- ❖ liście malin działają ściągająco, przeciwbakteryjnie, przeciwzapalnie
- ❖ napar z malin i ich liści można wykorzystać do płukania gardła i krtani
- ❖ ułatwiają trawienie.

Wakacyjny quiz

Hurra! Niedługo WAKACJE! Czy już wiesz, gdzie pojechać na tyle słonecznych dni? Odpowiedz na podane pytania, a podpowiemy Ci, które miejsce najlepiej do Ciebie pasuje.

Pytanie 1:

Twoje ulubione zwierzę to:

a) Kot b) Koza c) Delfin

Pytanie 2:

Twoje ulubione jedzenie to:

a) Schabowy b) Oscypek c) Lody

Pytanie 3:

Dźwięki, przy których najlepiej zasypiasz to:

a) Trąbienie aut b) Szum drzew c) Szum morza

Pytanie 4:

Twój ulubiony zestaw ubrań to:

a) Pidżama i skarpetki b) Kurtka i jeansy c) T-shirt i shorty

Pytanie 5:

Twój ulubiony sposób na spędzanie wolnego czasu to:

a) Gra na komputerze, oglądanie TV b) Spacer po parku
c) Uprawianie sportów (głównie wodnych)

Pytanie 6:

Twój ulubiony gadżet to:

a) Poduszka b) Ciupaga c) Kółko ratunkowe

Podsumowanie:

Najwięcej odpowiedzi

a) podróże to nie Twój żywioł.

Jeżeli nie chcesz popsuć całej rodzinie wakacji, zostań w domu.

b) kochasz góry! Wspinaczka i zjadanie się oscypkami to coś dla Ciebie.

c) uwielbiasz pływać! Wybierz się nad morze i baw się z zapasem ośmiogłokowych lodów.

Bezpieczne wakacje

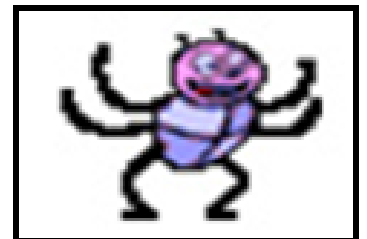
W czasie letniego wypoczyniania pamiętajcie o zasadach bezpiecznego zachowania!!! Bo nad wodą jakieś nieszczęście przydarzyć się może.

Musisz uważać jeszcze na różne owady i kleszcze!!

Zakładaj gumowce albo trampy bo sandały nie nadają się na leśne spacer. W lesie, kiedy spotkasz zwierzę, nie zbliżaj się do niego - z daleka oglądaj!

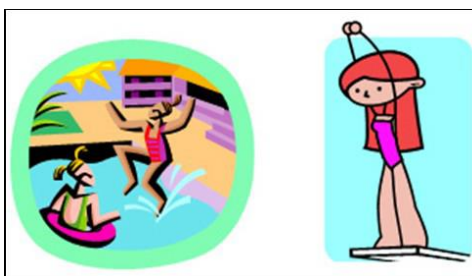
Przede wszystkim nie rozpalaj ognisk w lesie!!!!

Mów rodzicom, gdzie będziesz się bawić. Nie mów nigdy, że nikogo nie ma w domu.

W miejscach strzeżonych się kąpiemy, ale tylko wtedy, gdy dorosły ci pozwoli. Nigdy nie skacz na główkę do wody, bo są ku temu ważne powody! Możesz stracić zdrowie, życie, nawet jeśli pływasz

**Gdy grozi ci niebezpieczeństwo, dzwoń
112 numer alarmowy
do wszystkich służb ratunkowych;
policja 022
straż pożarna 011
pogotowie ratunkowe 033**

A teraz już czas
Zaprosić wszystkich Was
Na zasłużony odpoczynek,
W lasach, w górach, nad jeziorami,
Na wędrówki z plecakami.
Wakacje, wakacje - to zielony las,
Kwitnące akacje i słoneczny blask.

**Udanych, słonecznych wakacji
wszystkim uczniom, nauczycielom
oraz pracownikom szkoły
życzy redakcja gazetki szkolnej.**

Redaktorzy: Elwira Lawrukaitienė, Halina Gryniewicz, Irena Orłowa, Romuald Piotrowski, Bożena Ławrukiewicz.

Opiekunki: Irena Orłowa
Bożena Ławrukiewicz